

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 5 września 2024 r.

KN-VI.431.5.2024

Pani
Beata Hanyżak
Starosta Powiatu Szamotulskiego
ul. Wojska Polskiego 4
64-500 Szamotuły

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli (w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)	<p>Ocena prawidłowości realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych¹, zwanej dalej „Ustawą” dotyczących wyłączenia gruntów z produkcji rolnej, zapobiegania degradacji gruntów, rekultywacji i zagospodarowania gruntów rolnych, naliczania należności i opłat rocznych związanych z wyłączeniem gruntów rolnych, prowadzenia sprawozdawczości z zakresu obszaru gruntów rolnych wyłączonych z produkcji, prowadzenia kontroli w zakresie ochrony gruntów rolnych na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 Ustawy.</p> <p>Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie³.</p> <p>Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały związek z przedmiotem kontroli.</p>
Nazwa jednostki kontrolowanej	Starostwo Powiatowe w Szamotułach, ul. Wojska Polskiego 4, 64-500 Szamotuły
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1) Maria Fornalska – kierownik Oddziału Kontroli Środowiskowych z Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.180.2024. z dnia 26 czerwca 2024 r., 2) Barbara Janiak – specjalista z Oddziału Kontroli Środowiskowych Wydziału Kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu nr KN-II.0030.180.2024. z dnia 26 czerwca 2024 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	Kontrolę przeprowadzono w dniach od 1 lipca do 12 lipca 2024 r.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Hanyżak – Starosta Szamotulski, zwana dalej „Starostą”. (akta kontroli str.: 8-9)

---

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 82

² Dz. U. z 2020 r. po. 244.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 190.

Na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, polegających na wydawaniu decyzji w przedmiocie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej zgodnie z art. 11 ust. 1 Ustawy, wyłączeniu gruntów z produkcji rolniczej na wniosek, zgodnie z art. 11 ust. 1b Ustawy, wydawaniu decyzji w sprawie rekultywacji gruntów zgodnie z art. 20 ust. 1 i 4 oraz art. 22 Ustawy, prowadzeniu kontroli przestrzegania przepisów, zgodnie z art. 27 ust. 1 i 3 Ustawy oraz prowadzeniu sprawozdawczości, zgodnie z art. 33 Ustawy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 Ustawy starosta jest organem właściwym w sprawach ochrony gruntów rolnych, natomiast w myśl art. 5 ust. 2 zadania starosty o których mowa w ustawie, są zadaniami z zakresu administracji rządowej. Wyłączenie z produkcji użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego zaliczonych do klas I, II, III, IIIa, IIIb, oraz użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego, a także gruntów określonych w ewidencji gruntów rolnych jako użytki rolne, gruntów pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa, gruntów pod wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych budynkami mieszkalnymi oraz innymi budynkami i urządzeniami służącymi wyłącznie produkcji rolniczej oraz przetwórstwu rolno-spożywczemu, gruntów pod budynkami, budowlami i urządzeniami wchodzącymi w skład biogazowni rolniczej⁴ a także grunty położone między tymi budynkami, budowlami i urządzeniami lub w bezpośrednim ich sąsiedztwie, tworzące zorganizowaną całość gospodarczą, w tym zajęte pod dojazdy, place składowe, postojowe i manewrowe, śmietniki, miejsca magazynowania odpadów i ogrodzenia, o ile ich łączna powierzchnia nie jest większa niż 1 ha i wchodzi one w skład gospodarstwa rolnego, gruntów pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej uznanej za dział specjalny, stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych, parków wiejskich oraz gruntów pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozojnymi, rodzinnych ogrodów działkowych i ogrodów botanicznych, gruntów pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi, gruntów zrehabilitowanych dla potrzeb rolnictwa, torfowisk i oczek wodnych, gruntów pod drogami dojazdowymi do gruntów rolnych – następuje po wydaniu decyzji zezwalającej na takie wyłączenie na podstawie art. 11 ust. 1 Ustawy. Zgodnie z art. 12 ust. 1 Ustawy, osoba, która uzyskała zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji, jest obowiązana uiścić należność i opłaty roczne a obowiązek ten powstaje od dnia faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji. W odniesieniu do wyłączenia z produkcji użytków rolnych klas IV, IVa, IVb, V i VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego wnioski jest wiążące, a decyzja ma charakter deklaratoryjny, zgodnie z art. 11 ust. 1b Ustawy. Zgodnie z

---

⁴ spełniającej warunki określone w art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. O ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597)

art. 20 ust. 1 Ustawy osoba powodująca utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów jest obowiązana do ich rekultywacji na własny koszt, natomiast w myśl art. 20 ust. 4 Ustawy, rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności. Decyzje w sprawach rekultywacji gruntów wydaje starosta na podstawie art. 22 Ustawy. W ramach zapobiegania degradacji gruntów starosta, może w drodze decyzji nakazać właścicielowi gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrekultywowanych na cele rolne, do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji i ruchom masowym ziemi – zalesienie, zadrzewienie lub zakrzewienie gruntów albo założenie na nich trwałych użytków rolnych, zgodnie z art. 15 ust. 2 Ustawy. Starosta sprawuje kontrolę przestrzegania przepisów na podstawie art. 26 ust. 1 Ustawy. Kontrola obejmuje wykonanie obowiązków: zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby, rekultywacji gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, rolniczego zagospodarowania gruntów zrekultywowanych, jeżeli zagospodarowanie odbywa się przy wykorzystaniu środków z budżetu województwa, przeciwdziałania erozji gleb i ruchom masowym ziemi oraz innym zjawiskom powodującym trwałe pogarszanie wartości użytkowej gruntów – zgodnie z art. 27 ust. 1 pkt 1-4. W przypadku gruntów położonych na obszarach ograniczonego użytkowania istniejących wokół zakładów przemysłowych, starosta zapewnia prowadzenie co 3 lata okresowych badań poziomu skażenia gleb i roślin, zgodnie z art. 18 ust. 1 Ustawy. Zgodnie z art. 27 ust. 3 Ustawy, kontrola wykonania obowiązku rekultywacji gruntów polega na sprawdzeniu co najmniej raz w roku zgodności wykonywanych zabiegów z dokumentacją rekultywacji tych gruntów, a zwłaszcza wymagań technicznych oraz ich terminowości, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązku zakończenia rekultywacji w okresie 5 lat od zaprzestania działalności przemysłowej. W myśl art. 33 Ustawy starosta prowadzi sprawozdawczość z zakresu obszaru gruntów wyłączanych z produkcji, ustalonych należności, opłat rocznych i innych wymienionych w Ustawie dochodów budżetu województwa lub Funduszu Leśnego, wielkości obszarów i położenia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu, wyników rekultywacji i zagospodarowania gruntów, istniejących zasobów i eksploatacji złóż torfów.

W Starostwie, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 lipca 2024 r. powyższe zadania wykonywała jedna osoba z Wydziału Geodezji, Kartografii i Katastru w wymiarze jednego etatu, jedna osoba z Wydziału Środowiska, Leśnictwa i Rolnictwa w wymiarze 1/6 etatu w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., następnie w wymiarze 1/3 etatu w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 7 czerwca 2024 r. oraz w wymiarze 1/4 etatu w okresie od 8 czerwca 2024 r. do dnia zakończenia kontroli, na podstawie Regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Szamotułach⁵.

(akta kontroli str.: 10-61, 62-76, 77, 440)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 lipca 2024 r. Starosta wydał: dwie decyzje o ustaleniu kierunku rekultywacji, dwie decyzje o zmianie kierunku rekultywacji, dwie decyzje dotyczące umorzenia postępowania w sprawie zmiany decyzji o ustaleniu kierunku rekultywacji, trzy decyzje uznające rekultywację za zakończoną, 85 decyzji o wyłączeniu gruntów z produkcji rolnej, dokonał 402 wyłączeń gruntów

---

⁵ Stanowiący załącznik do Uchwały nr XVI/73/04 Rady Powiatu Szamotulskiego z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Szamotułach z późn. zm.

z produkcji rolniczej na podstawie wniosków, 13 decyzji ustalających należność jednorazową oraz opłatę roczną z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji.

(akta kontroli str.: 78-118)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 lipca 2024 r. Starosta przeprowadził kontrole rekultywacji gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, zgodnie z art. 27 ust. 1 i 3 Ustawy.

(akta kontroli str.: 460)

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli tj. do 12 lipca 2024 r. Starosta przekazał do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu sprawozdanie RRW-11 z przebiegu realizacji przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie wyłączenia z produkcji użytków rolnych, rekultywacji i zagospodarowania gruntów oraz zasobów i eksploatacji złóż torfów oraz sprawozdanie RWW-12 z przebiegu realizacji przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie gromadzenia i wykorzystania środków z należności, opłat rocznych i innych wymienionych w ustawie, zgodnie z art. 33 Ustawy.

(akta kontroli str.: 272-274)

Szczegółowej analizie poddano: 10 postępowań w przedmiocie wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej, siedem postępowań w przedmiocie wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej na wniosek, jedno postępowanie w przedmiocie ustalenia kierunku rekultywacji gruntów, jedno postępowanie w przedmiocie uznania rekultywacji za zakończoną dla części gruntów, cztery postępowania w przedmiocie naliczania należności z tytułu trwałego wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej oraz jedno postępowanie w przedmiocie zmiany decyzji ustalającej leśny kierunek rekultywacji gruntów, zakończone decyzją o umorzeniu postępowania.

(akta kontroli: str.: 119-188,189-237,240-241,242-243, 238-239)

IV. Stwierdzone nieprawidłowości.

Starosta wydał:

- a) 10 decyzji (spośród 85 objętych badaniem) w sprawie wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej od 38 dni do 263 dni,
  - b) dwa wyłączenia (spośród 402 objętych badaniem) gruntów z produkcji rolniczej na wniosek – dziewięć dni i 55 dni,
  - c) decyzję (spośród dwóch objętych badaniem) w sprawie ustalenia kierunku rekultywacji gruntów – 11 dni,
  - d) dwie decyzje (spośród 13 objętych badaniem) w sprawie uiszczenia należności jednorazowej z tytułu trwałego wyłączenia gruntów z produkcji – osiem dni i 39 dni,
- po terminie określonym w art. 35 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶ (zwanej dalej „Ustawą Kpa”), zgodnie z którym organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Natomiast jeżeli sprawa wymaga postępowania wyjaśniającego załatwienie sprawy powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca (art. 35 § 3 Ustawy Kpa). Jeżeli organ nie jest w stanie załatwić sprawy w ww. terminie jest on obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia (art. 36 § 1 Ustawy Kpa).

---

⁶ Dz. U z 2024 r. poz. 572

W złożonych wyjaśnieniach Starosta podał, że prowadzone postępowania administracyjne w sprawie wydania decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolnej w części nie zostały zakończone w ustawowym terminie wskazanym w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z uwagi na bardzo skomplikowany charakter prowadzonych spraw oraz ilość wszystkich wpływających wniosków związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej. W prowadzonych postępowaniach administracyjnych czasochłonnym procesem często była wykonywana analiza zgodności składanych przez strony wniosków z wieloma przepisami prawa z tego zakresu, w tym m.in. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.), ustawy z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 725 z późn. zm.), ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1752 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r. poz. 219), czy rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1679 z późn.zm.). Prowadzone sprawy często wymagały dodatkowego postępowania wyjaśniającego ze względu na charakter spraw jak i proces gromadzenia dokumentacji niezbędnej dla rozstrzygnięcia sprawy. Ponadto organ w trakcie prowadzonych postępowań administracyjnych cały czas uzupełniał wiedzę pracowników realizujących zadania z zakresu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, poprzez podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych. Prowadzone postępowania administracyjne niewymagające wydania decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej były realizowane w znacznie krótszym okresie czasu, gdyż organ nie prowadził w tym zakresie dodatkowej analizy poprzez sprawdzenie usytuowania projektowanego zamierzenia budowlanego z aktami prawa miejscowego. Jednocześnie różnica w okresie realizacji postępowania administracyjnego nr GK-II.6124.1.7.2024, a nr GK-II.6124.I.37.2023 wynikała ze złożoności oraz różnicy w obszerności akt danej sprawy. Dodatkowo wniosek o wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej nr GK-II.6124.1.37.2023 wymagał wezwania Strony o uzupełnienie braków formalnych wniosku. Postępowanie administracyjne w sprawie naliczenia opłat związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej są realizowane w dużo krótszym okresie czasu, gdyż przeważnie nie wymagają tak wnikliwej i szczegółowej analizy dotyczącej historii nieruchomości, jak w przypadku decyzji zezwalających na wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej. Dotyczą one wyłącznie nałożenia opłat związanych z trwałym wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej. Różnica między czasem realizacji sprawy nr GK-II.6124.2.6.2023, a nr GK-II.6124.2.16.2023 wynika z ilości wpływających spraw w miesiącach poprzedzających dzień złożenia wniosku. W postępowaniu dotyczącym wydania decyzji w sprawie ustalenia kierunku rekultywacji czas załatwienia: 99 dni – termin przekroczony o 11 dni (od 1 do 11 marca 2024 r.). Przekroczenie związane było z koniecznością analizy zebranej dokumentacji w sprawie. Termin załatwienia sprawy liczony od dnia 27 listopada 2023 r. do dnia 29 lutego 2024 r. – o wydłużeniu terminu załatwienia sprawy poinformowano w zawiadomieniu nr OS.6122.13.2023 z dnia 20 grudnia 2023 r. Żadna ze stron nie wniosła jednak uwag do terminu wskazanego w piśmie, ani nie złożyła ponaglenia, o którym mowa w art. 37§ 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, pomimo zawartego w zawiadomieniu pouczenia o tej możliwości.

(akta kontroli: str.: 441-442)

Podane w złożonych wyjaśnieniach przez Starostę argumenty, nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ art. 35 § 1 Ustawy Kpa, jednoznacznie określa, że organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki, a jeżeli sprawa wymaga postępowania wyjaśniającego załatwienie sprawy powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca. Jeżeli organ nie jest w stanie załatwić sprawy w ww. terminie jest on obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia zgodnie z art. 36 § 1 Ustawy Kpa.

V. Zalecenia i wnioski

Biorąc pod uwagę ocenę zawartą w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. rozpatrywanie wniosków i prowadzenie postępowań związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej, zapobieganiem degradacji gruntów, rekultywacją i zagospodarowaniem gruntów, w terminach przewidzianych w art. 35 Kpa.
2. przekazywanie stronom postępowania administracyjnego informacji o każdym przypadku niezakończonym w terminie, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, zgodnie z art. 36 § 1 Kpa.

VI. Pozostałe informacje.

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynie ich niepodjęcia, należy przekazać w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Wojewoda Wielkopolska

Agata Sobczyk

/dokument podpisany elektronicznie/